

MARCIUS TIZENÖTÖDIKE.

Csütörtök

49. szám.

Pest, majus 11. 1848

Nem kell táblabíró politika.

April 10. kezdve e lap hetenként hatszor egy közép nagyságu iven fog megjelenni, és posta útján is megrendelhető.

Előfizetési ár:

April 10.-kétől június végeig, Budapesten, házhordással 2 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 3 ft. 30 kr.

April 10. september végeig félévre: Budapesten 5 ft. Vidékre postán borítékban 6 ft.

April 10.-étől december végeig három évnegyedre:

Budapesten házhordással 6 ft. 30 kr., vidékre postán borítékban 8 ft.

Budapesten egy pengő forintjával, egy hónapra szóló előfizetést is elfogadunk.

Hirdetésektől egy háromszor hasábozott sorért, vagy ennek helyéért 3 kr. pp. fizettetik.

Pest, majus 11.

Magyarok!

Meg vagyunk csalva! Az 1848diki III. törvényzikk nem valóság.

Tegnap este Budán a várban néhány lépésnyire a királyi helytartó lakától polgárvér folyt.

A királyi helytartó személye szent, és sértetlen, de minő árulókkal lehet e magas férfiú körülvéve, hogy az udvariak előtte azokat, mik palotája környékén lörténnek neki be nem mondják.

A vérontás híre Europa szerte villámgyorsasággal fog szétmenni — és István herceg, e fejedelmi férfiú úgy fog a közvélemény előtt feltűnni, mint akármely más népgyilkoló király.

Ki az az áruló, kinek kajánsága s rossz akaratú királyi helytartónkat megcsalja, és szép hírét s nevét oda veti martalékul a rágalomnak: hogy ezen népszerű emberről azt kezdjék beszélni: Ez is csak olyan mint a többi, ez sem különb a berlini királynál, ki a leghivebb s legloyalisabb népre, azon perozben midőn legkevésbé várták agyuztatni kezdett?

Mindenek előtt az eseményt mondjuk el.

Tegnap este tízóraikor egy pár ezerre menő tömeg Pestről a budai várba ment, Lederer főkományszónak macskazenét csinálni.

Mért?

A kérdés tisztán áll.

Az ifjuság teljesen átlátja azt, mit a mi elfogult és tehetetlen ministeriumunk nem tud, nem akar, nem mer állítani, hogy az tökéletesen absurdum, hogy valahol a világon létezhesék egy ország, hol de jure a fő-hatalom a ministerium kezében legyen, de facto pedig azt, egy ellenséges eszmékkel saturált s idegen elemű fegyveres hatalom bírja.

Az ifjuság azt hitte, hogy ezen eszme mellett tenni fog annyi demonstratiót a mennyit csak tehet —

Mi lett következése — Nagyszerű. A mit a szabadelvű, s valódi nemzeti párt mindennap ismételt, hogy a ministerium gyáva, az tegnap nagyszerűen szomorúan, és diplomacice bebizonyult.

Az ifjak közül mint egy százan oda érkeve a parancsnoki lak kapuja alá, a tömeg a tér távolabb részeit foglalá el.

De edig kezdődött meg a fényölés, midőn hirtelen a kapu alól s minden oldalról gránátos csapatok jelentek meg.

Tán azért, hogy a népet szétoszlassák? Nem!

Hajborzasztó barbársággal, a nélkül hogy előbb bárminemű felszólítás történt volna a katonák a fegyvertelen népet bayonettel szurni kezdték.

Más részről kivont karddal, lovasság rohant elő s letiporván a csoportokat, a szabadokat karddal vagdalgatá.

A helyszínén huszonkét sebesült maradt. Halálról még bizonyost nem tudni. Többen vannak kiknek holétük nem tudatik. Sokan azt hiszik hogy a katonák a holtakat titkon elhurezölték.

A sebesültek között vannak nők is, vannak több olyanok, kik a helytől távol állva, történetesen valának ott, s mint közönyösek, a házfalak mellett állva, nem is tarták szükségesnek, hogy elfussanak.

Egy ismerősünk épen így kapott sebet, magában áll nyugodtan, midőn egy gránátos neki rohant és puskáját fejéhez vágta.

A lovasság azon tempóval mint Berlinben, kihuzott karddal rohant a népre, s a kít elölalált vágott.

Van egy olyan is, kinek a kard az agyvelőig ment be fejébe.

Ez a tény.

Na táblabíró nemzet, most itéld meg, minő gyönyörű, független ministeriumod van.

A ministerium hallván valamit az előkészületekről Perczell Mórt és Hajnik Pált, mint a rendőri osztály főbb hivatalnokait Budára küldte.

És a katonaság a mindenható ministerium küldötteivel szóba sem állt! Még azt sem mondták meg nekik, kihez menjenek, hova forduljanak, ki a vezére a lesbe rendelt katonáknak.

A ministerium a katonaság ellenében azon nyomoru hatósággal sem bír, hogy értekezésbe tegye magát velök, melly által így a véres összütközések kikerültessenek.

Pedig ennyit eddig a törvényhatóságok magok is tehettek.

A magyar ministeriumot e percztől fogva füg-

getlennek nevezni, annyit tesz, mint az országot ámitani.

A ministerium a legundokabb háladalansággal a magyar nemzet legszebb leglelkesebb részét, a fő városi merész, derék és bátor ifjuságot a mézárszékre engedi vezetetni.

Azzal hitegeték az országot, hogy ők a főhatalom, hogy az ő tudtuk bírúk nélkül a katonaság használatni nem fog.

És tegnap küldötték szavára, még a hadnagykák sem hallgattak! —

E gyáva hitegetésnek legelső áldozata maga az ifjuság. Magyarország legszebb leglelkesebb népe.

És ha tetszik, most örvendhetnek győzedelmükön. Tessék kárörvendéssel kacagni azok sorsán, kik önöknek akkor, midőn lelkületlenségüket szemökre hányák, nagyon is alkalmatlanoknak tetszettek.

Mi nem mondjuk azt, hogy a ministerium olyanokat tesz miértvád alá lehetne venni. A ministerium semmit tesz, legfeljebb naponként mutatvány ad azon adatokból, mellyekből megítélhetni őket, hogy kormányra teljesen alkalmatlanok.

A komoly munka nélkül elvesztegetett hónap, melly a törvénytentesítése óta lefolyt a miniszterek lelkisméretét feljáró halottként fogja furdálni.

Mi pedig körültekintve a hazán, lekünkre szomorú sejtelmeket érezünk nehezedeni.

Kiben bizzunk, ha azokban, kik e hon legnépszerűbb emberei, ha azokban, kik hazafiságukról leginkább ismeretesek, így kell csalatkozniuk.

Egy hónapot elveszteni!

Egy syntaxista különben kormányozott volna.

A mostani miniszterek egyik része sokat tanult és nagyon tudós férfiakból áll, de mi használuk, ha ezen év a tudományoknak leghiresebb thesisait semmivé tette. Ma már új political tudomány van. —

Magyarországot is csak illy új nemzeti és ifju politica mentheti meg.

Kik Magyarország függetlenségének vérünkkel is pártolói vagyunk, kimondjuk a jelen renyhe ministerium ellenében a legelhatározóbb bizodalmatlanságot.

Óhajtasunk az: hogy Nyári Pál alkosson egy új ministeriumot.

Legyen egyesség Kossulthal.

Tegyünk most félre minden doctrina kérdéseket. Első a haza. Nekünk olyan emberekre van szükségünk, kik tenni tudnak, kik bátrak, és elhatározottak.

Nem kell táblabíró politica . . .

Nem kell a ministeriumban pecsovicsmaradék. Legyen vége azon időeknek, midőn azt hitték, hogy czifra historiai nevek nélkül nem lehet Magyarországot kormányozni.

A kormányban fődolog azerély. A kormány-nak ezer szemének kell lenni. A kormány-nak ke-resztül kell látni a falakon, be kell látni az em-berek szívébe.

Nem kell olyan pedans togatus politica, mint Szemereé, ki a criticus napokat arra használja, hogy ivekre terjedő kopott phrasisokat írjon, mint azon nyomoru szerkezetű belügyministeri körle-vél melly tegnap a megyegyűlésen felolvastatván, köz kacaját gerjesztett.

Nem kell Klauzál, ki azon ügyekhez, mely-lyek tárczájához vannak kötve, annyit ért, mint a hajdu a harangöntéshez.

Menjen nyugalomba Széchenyi a Jelenkor im-portunus vezérczikkezője, egy olyan ember, ki 1840 óta csak azon igyekezett, hogy valahogy népszerű ne legyen. Ő ki ez idő óta nem volt kedves sem fent sem lent, maradjon mint akarta, a két szék között a pad alatt.

Elégedjék meg eddigi koszorúival Deák Fe-rencz is.

Vonuljon vissza a szép irodalomhoz, s csen-des családi köréhez, hol annyira boldog a közok-tatási minister is. Eötvösnek a költészet pályáján még sok virág van leszakasztani való. Mint poli-ticus legyen ő csak író. Legyen független lelki magyar pair, vagy ha tetszik nemzeti képviselő

Ha olykor elgondoljuk, minő remények biz-táltak minket ezelőtt egy hónappal. Azt hittük, hogy májusban már a nemzeti őrség organisál-va lesz.

Lehetett is volna, de azt nem irkafirkával szok-ták végbe vinni.

Ha nem jöhetett Mészáros, kaptunk volna m-íthton is egy hadügyminister, Egy hadügymi-nister nem lánczbidépítő, nem tisztesabályozó, nem cukor és kávé, mellyet csak a külföldről hoz-hatni be.

Mi azt hittük, hogy a ministerium még a lejö-vellet alatt a gözösen fogja kinevezni a sok mi-nisterialis biztost, kik egy részről a csendet fen-tartának, más részről teljes hatalmukkal a nem-zetörököt összeiró törvény rendelte választmá-nyokat segítették volna, s a kik zsebeikben minden előre nem látott esetekre szóló rendeleteket már előre készen tartottak volna.

Oda, élére kellett volna állni egy nagyszerű nemzeti mozgalomnak. E mozgalom akkor fényes és dicsőséges nap lezendett, melly előtt a bujtoga-tók olajlámpája fel sem tűnhetik.

Magyarországban az erők minden tényezői álomban nyugszanak.

A riadót az ország határain az ellenség futta meg, az ébredés a szélken kezdődik, a magyar elem még alszik, a ministerium pedig kétségbe van esve, nem tudja mit tegyen, s még csak most esz-mél arra, hogy nem minden igaz, a mi irva van.

Minden a leggyávábban el van hanyagolva. A kormány azon ponton van, hogy a szétágazó moz-galmak közt a gyeplőket a ragadók közé hajtsa.

Egy hónap alatt semmit nem tenni. Semmit.. legkevesbet sem, mi az ország függetlenségének biztosítására csak némileg is elhatározó volna...

Vissza estünk.

Ismét ott vagyunk hol ezelőtt, sőt rosszabbul állunk, mert most nem is tudjuk hol állunk.

Szabadságunk, alkotmányunk csak addig tart míg ellenségünk jókedve úgy hozza magával. —

Jó kedve pedig csak addig tarthat, míg eljött-nek hiszi a pillanatot mellyben a régi rendszert legkönnyebben visszaállíthatja.

Oda jutottunk már hogy az illuminatiók, s élje-nekből alakult táblabiroministeriumot csak a bis-toria ítélete alá bocsáthatjuk.

A tétlenség s gyávaság fekete bélyege ül rajtok.

Magok is bünösnek érzik magukat, azért nem merik összehívni a nemzeti gyűlést.

Pedig ezen kívül nem vagyunk biztosítva.

A ministerek halogatják az összehívást, kere-sik mindenkép a nehézségeket.

Természetesen mert a képviselőkben szígoru bírójukat fogják feltalálni.

Ma délben a megyei választmányi köz-gyűlés a tegnapi katonai vérengzés tárgyá-ban a királyi helytartóhoz küldöttséget ne-vezett ki.

A küldöttség következő választ hozott.

A helytartó sajnálja azt a mik történtek.

A katonaság holnap fel fog esküdni az alkotmányra.

A tegnap történetekre vizsgálat rendel-tetik.

A pesti ifjuság egy külön ezredbe so-rozva fel fog fegyvereztetni. —

Holnap reggel 9 órakor a Museum te-rén nép-gyűlés tartatik.

Tárgy:

Két indítvány. — A Lederert illető vizs-gáló biztosság közé vetessék fel egy az ifjuság közül is. — Tetessenek hathatós in-tézkedések, hogy az ifjuság felfegyverzése mindenek előtt megtörténjék.

Május 11.

Azon fiatalság, azon tömeg, melly a honsze-retet szent hevétől lelkesítve, eső és hihető ves-zély daczára fegyvertelenül, esernyőkkel kezé-ben ment fel, marcius 15-én Budára azon fiatal-ság, azon tömeg, melly azóta a szabadság tűzét kialudni nem enged, melly e hon fővárosát ébe-ren és veszélyekre elkészülten tartá, melly örkö-dött a személy és vagyon bátorsága felett, tegnap ismét Budára ment fegyvertelenül, alig pár sáta-botokkal, Lederernek, az ország legnépszerűlenebb és leggyűlöltebb emberének a közbizalmatlanság adóját vinni, macskazénét csinálni.

A tömeg csendesesen haladt át a hidon, fel a várba, a kapu alatt, utját semmi nem akadályozá, elibe semmi gát nem vettetett, szándoka felhagyá-sára egy hang sem inté. Mint gondatlan, mint gyanullan áldozat vonatott orgyilkos kezek alá, szuronyok és éles kardok közé.

És alig kezdetelt meg a macskazene, meg-harsan a trombita, s hangjára lovas csapat és ki-szegzett szuronyos gránátosok rohannak elő buv-helyeikből, dühödten törve a fegyvertelen népre,

vagdalva öreget ifjat, férfit és nőt, úgy h-ogy borzalom és rémülés leszőgése lépéiket, és pilla-natig mozdulatlanul maradának.

Buda várában k. helytartó és ministerek lak-nak, s a nép kivilágított ablakaiktól 30 lépésnyire feleltik.

Buda várában k. helytartó és ministerek lak-nak, s kapuk a robajra s a sebesültek jajkiáltá-saira, a nők és gyermekek sikoltásaira bezá-rtnak.

Buda várában k. helytartó és ministerek lak-nak, s egy rendőri kihágás, egy gondatlan ifjú tréfa — melly senkit tettelesen nem bánt — rögtöni ítélőszék alá vonatik, kihallgatlanul halállal büntetetik.

Szégyen és gyalázat!

Hát mióta hirdette ki a ministerium a statariu-mot, melly utcai excessusokra rögtöni halált hir-det? vagy tán az illy üdvös rendeletek titokban adatnak, s csak a szép phrasissokkal felcizfrázott philosophiai értekezéseknek beillő intézkedések jutnak a nyilvánosság elő!

Minister urak! önök felelősek nekünk a vér-ért, melly tegnap kifolyt, felelősek a sebekért, mellyek orgyilkos fegyverek által sujattak, fel-cölősek halálra szurt polgártársaink elszállott lel-keiért! Számoljanak.

Minister urak! önök szeretik a nevek elébe függesztett praedicatumokat, halljuk azért, ha megfeleltek azok értelmének, önök függetlenek-nek kürtölik magokat, felcölősségüket a nemzet kö-vetelé. Önöktől és senki mástól kívánunk szám-adást minden csep vértől, melly tegnap, haramiák keze alatt elpatakzott.

És vigyázzanak önök, mert a számadás terhe fölönnyi súlytal fekszik vállalkon.

Önöket a mulasztás terhes vádja nyomja, a legnagyobb bün, mi egy ministeriumot nyomhat.

Önök látták hallották, olvasták a kedély han-gulatot, melly bizonyos emberek iránt országszer-te de jelesen e fővárosban uralkodott.

Hallottak, olvastak a macskazenekről, mellyek egy idő óta, (ha helyesen vagy helytelenül és az a dolgon mit sem változtat) napi rendre jöttek, és készülöben voltak, és mit tettek okszerű megaka-dályozásokra, semmit. Egy nyomorult proclama-tiot, egy sor rendeletet, egyetlen intő szót nem intéztek senkihez, semmiféle, arról nem gondol-godtak, hogy a dolognak komoly vége ne legyen. Senki ellen a közvélemény oly hangosan nem nyi-latkozott, mint azon ember ellen, ki felelősfügget-len! magyar ministeriumunk mellett az országon dictatoroskodik.

Senki olly gyalázatosan hazudtságban nem ére-tett, mint azon ember, katonai becsületszavát el-játszá, ki Bécsbe jár megtudni, ha a magyar mi-nisterium alázatos kérelmeinek engedjen-e!

És ezen embert önök nem kergették el, nem csapták ki a hatalom köréből, hanem bokokkal jártak körülötte, s kezében hagyták azon erőt, mellyet szabadságunk elnyomására felhasználni lelkének, csak egy bécsbéli intésre van szük-sége, ki csak arra vár, hogy a népet valami által provocálva, a megtámadás színét magától elhári-sa, s a jogosság és önvédelem költött leple alatt alkotmányos és physical életünket meggyilkol-tahassa.

Ezen embert önök budai vezéri fézskében hagyták, honnan parancs azava alatt álgyuk fe-llett égő kanócok lobognak.

De más felől, Pesten a hatóság élén ily embert szenvedtek meg, ki hivatalvadászata, szavazatkoldulása mellett, közbátorság és hékérel nem gondolkodik, kire — mint közvetlen főnökre e nagy városnak — várakozástól tekintettel fordultak a lakosság szemei, ki iránt elég oktalanul — hiedelemmel viseltetek, hogy crelyes felvigyázása által elhárítandja a komoly egybeütö-zés-k szerző okait, s ki egy lépést nem tett a már délután köztudomásu macskazene békes utoni megakadályozására.

Ilyen embereket pártfogolnak, simogatnak, pártolnak önök, azért feleljenek s igyekezzenek kielégítőleg felelni, mert meghiggyék uraim, hogy akarás és habozás által, önökkel elégtelennek pártja — melyhez fájdalom magunkat is számítani kell — naponként gyarapodit.

Csernatonai.

Tegnap is mint ma gyönyörű fényben ragyogott fel a nap; a rá következő éjjel azonban polgári vér folyt, s embermészárlás történt, mire nyugszunk le ma, azt a jó isten tudja!

És ki meri állítani, hogy e haza nem meghódított tartományként ellenséggel van megrakva? ki meri még tovább is állítani, hogy Léderer ő kelme az első intésre Pestet nem ágyuztatja össze. Hazánkban az erő ellenség kezében van — mint volt hajdan — de nem a művelt francia — hanem barbár ellenségében.

Léderer a ministeri rendeletet nem fogadta el, Bécsbe futott utasításért, visszatért és maradt — mint volt — budai parancsnok; Léderer hazugságba kapott, katonai becsületére állítván, hogy a fegyvertárban nincs fegyver és találatott benne tizennégyezer puská és ugyanannyi pisztoly; Léderer budai parancsnok maradt; tegnap éjjel gyilkoltatott... mi fog, most vele történni? ... Marad még meg egy óráig is?

A ministeriumnak vagy volt hatalma Léderert elmozdítani, vagy nem: az első esetben igen hibázott a népet éberségből folytonos megnyugtatásaival nyugalmas álomba ringatni; a második esetben határtalanul vétkesebb, még bevárta, hogy emberi vér és élet esik áldozatul, s csak aztán lát hozzá gondolkodni, ha valjon cselekedjék-e valamit az emberek irányában?

Igen polgártársak! Léderer bandita kapitányként csellel mészároltatott, egy maroknyi fegyvertelen ifjuság ellen elrejtve készen tömördek gyalog és lovas katonaságot rejte el, az első neszre neki szegzett szuronyokkal meztelen kardokkal előrontott a zsoldos csapat és onta tiszta polgárvért.

Mondhatom gyönyörű harcz volt! az erő úgy állott, mint ezer ellen! fegyver üres kéz ellen! zsoldos szabad polgár ellen.

Hol vannak önök gyönyörű népei az osztrák armádiának, önök szép egyenruhás tiszturak? szeretném bámulni önöket a tegnapi hőstettért, látni szeretném a vitézség érdemjele nem díszíti-e még mellöket, hisz a kik illy csatában el nem hullanak, azoknak ismertető jel kell. Gyálázat és szégyen!

És mindez miért? egy szándékolt macskazeneért... macskazene és polgárvér, emberélet!... ez Franciaországból küzde Fülöp Lajost, megbukatta a dynastiát — Guizot kötélre

kerestetett, hujába akarták félreértésnek keresztelni... reméllem a legrosszabb esetben Léderer sem fog csak nyugdíjaztatni...

Egy macskazeneért, mert a neki kerekedett fiatalság látta, hogy a nemzet réggylöletjeitől még most sem szabadulhat!

Még Budán a vandulusi mészárlás volt, mi történt Pesten? a csend fentartására a kaszárnyák kiürítettek, a terek és utcák zsoldosokkal, ugyanazon zsoldosokkal árasztattak el, kik Budán védtelen polgártársaink vérént onták.

Hát mire való a nemzet őrség? ezeknek még csak egy dobszóval, vagy trombita hanggal sem adták tudtokra, hogy a csend megzavartatott. Hát belügy-minister úr! — vagy ki alatt is volnánk... mi nemzeti örök? — hát csak fátylát hordani, fisztelegni és ünnepet csinálni vagyunk mi képesek? ki csinált rendet, ki fáradozott midőn a zsidó ostrom volt?

Egyébiránt kedvem lett volna incognito minister urat a szabadságtérre hozni két sorkatonatiszt közti párbeszéd kihallgatására:

— Mit akarnak azok a ministerek?

— De kik azok a ministerek?

— Nekem ugyan nem parancsol.

— Kötelességünket teljesítjük, s még az angyalok ellen is Léderer védelmére vagyunk.

Természetesen németül.

Egyébiránt nem tudom, miért csödité be a ministerium azt a sok német katonát, mikor még ők itt nem voltak, a legkétesb pillanatokban — az a kis választmány és a rendezetben nemzet-őrség olly rendet tudott csinálni és tartani, hogy akkor mikor legelőbb volt, egész Pesten se rablás nem történt, se vér nem folyt, pedig vásár idején forradalmi állapotban voltunk. Most meg van minden, felelős kormány, csendre ügyelő bizottmány, tömördek idegen katonaság és nincs vásár, és azóta kétszer folyt vér, rablás a mennyi kell.

Ha így megy, polgártársak, járjunk ismét fegyveresen, hisz ellenség környez, lovagiatlan gyáva ellenség, legalább ne haljunk meg üres kézzel.

Degré.

Polgár szerkesztő!

Mint szakemberének engedjen által ön egy toastot nekem.

Mi vidéki paraszt — azaz nem megyei — mérnökök (mert az utobbiak ezelőtt táblabirokból választattak) örömmel olvastuk azon méltányos petitiot, melyet Budapesti bajtársaink a közlekedési ministernek benyújtottak. Annak minden egyes kívánatai — miként Csokonai mondauá — „lelkünknek voltak kiszakgatott darabjai.“

Emlékszünk még azon Sententiára, melyet a Duna tiszai csatorna ügyében meghívott három külföldi tekintély: egy anglus, egy Hollandus, egy Burkus-e vagy Dánus nem tudom — Beszédes tervére hozott.

Hasonlított az az egyszeri kalendáriumiró tanácsához, ki halálos ágyában így szolt fiaihoz: Főne akadatok azon, hogy nem tudjátok az időjárást megjósolni, egyik irjon péntekre tiszta, másik esős harmadik zivataros időt, valamelyiktöknek igazsága lesz.

Ha jól emlékszem az Anglus vasutat, a Hollandus csatornát, a harmadik mind a kettőt ajánlott.

Utoljára is, ha Beszédes kezébe pénzt adtak volna: a csatornát elkészítendette. —

A tiszta szabájozás tojását ismét külföldi tekintély állította talpra. Paleocapa — végig hajókázván a tiszát — kimondta az igen egyszerű elvet „zárjátok a Tiszát töltések közé, a töltések olly távolságra és olly magasak legyenek, hogy a legnagyobb árviz meg ne hághassa azokat, — és a tiszavidék a töltéseken kívül szárazon marad.“ Hiszi ám az ördög!!!

Következett a Magyar középponti Vasút építése. No már itt — hogy a nyikorgás is tekintélyes legyen — még a talicskákra is U. C. E. billeget sütöttek.

Az első főmérnököt Zimpelt, kinek kalapot emelünk, elcsapták, mert Ulmannak nem akart inasa lenni.

Behoztak utána egy Burkust, ki is kocsi alá — Pesttől Szolnókig a kerék vágányt traci-rostatta, összehányatta, és kész lön a Vasút Pesttől egész Debreczenig.

A mostani fő mérnök Kazda — a mint hallottuk — egyenesb irányban jár, de hiszen kötni való bolond is, ki az alföldi síkora ok nélkül kanyarogna.

Ily előzmények után a mérnöki testület petitiojának első pontja, melly a fő- és al- mérnöki állomásokat honfiakkal betölteni kéri, igen természetes és méltányos.

E tekintetben olvastunk már egy kinevezést, melly azt gyaníttatja velünk, hogy azon pont szelleme hibásan van felfogva. Mi azon pontot a falun így értelmeztük.

Minister ur! nem kenyér irigység bánt minket, magosabb régioból meritjük mi eszméinket.

Emancipáljon ön minket a külföldi tekintélyek alól, mert az emancipatióra magunkat éretteknak, készületeknak éreztük hisszük és valljuk.

Azon beszédre: hogy a magyar mérnöknek theoriája van de praxisa nincs, experimentumra pedig nincs pénzünk — alázatosan megjegyezzük:

a) hogy igen nagy részben laicus beszéd.

b) igen kis részben igaz, és az sem a mi bünnünk, hanem azoké, kik még csak kísértelbe sem akarnak bennünket vinni, mert experimentumra pénzünk nincs..

A mathesis igazsága Magyarhonban is csak az, a mi Angliában, és alkalmazására, melly az igazságnak megtestesítése praxis-combináló józan ész szükséges. És kinek van joga megtagadni tőlünk a combináló józan ész?

Azomban várván várva a többi pontok iránt teendő intézkedést, jelenleg azt kiáltjuk:

Legyen meg uram a te felelős akaratod. Éljen Clark Ádám, műszaki tanácsos.

Egy falusi mérnök, ki 17 határt felmért, kiosztott, regulázott, mert az ország nem biz rá egyebet urbarialis regulationál.

Eperjesről írják.

Sárosmegyében, különösen Eperjesen a papi agitatio a néhai keresztes háborukhoz hasonlít. —

Az agitatio leghatalmasb fogyvere és eszköze ismét a középkori, miszerint t. i. az egyedül id-

vezető szent catholica vallás a legutolsó törvényhozás óta jogjaiban megsértetnek mondatik.

Ujházi főispánt és a magyar független ministeriumot a meggy megismerni nem akarja, mert az eretnek protestánsok sem főispánok, sem ministerek nem lehetnek. —

A dicső Caraffa korát a törvényekbe hamisan bejecsusztatott vallásegyenlőség és viszonyosság helyébe visszaadítani föltörkvés.

E szél kivívásában azon áldott eszközök és előkészületektől, miket az egyházi és polgári pécsovicok az ugynevezett népnevelés ügyében, a tót ajkuak elbultításában, zsarnokilag használtak, most dus sikert várhatni.

A szent papi mystificatiók kedvezőbb körülmények közt még soha nem működtek.

Az ismeretes hét szilvafáról nevezett nemesek mióta a családi gög deitronisáltatott, inségökben tökéletesen desoláltak, s holmi nemzetszabadság vagy egy eretnek ministerium kedvére a primacnopustól bucsut venni nem akarnak. —

Eperjes város részéről tisztújítási elnökül bizonyos Róskoványi választatott, melly creatura alter Loyola. A józanabb párt gróf Hallert tüzte ki elnökül, de a nyers többség józan pártot nem ismer. —

E hírek és mozgalmak hallatára képzelheti ön miként hízik és nevet egy Zicsi, egy Duschek.

Szeretném tudni ki, fogja Sárosmegyének a törvényes rendet magyarázni. —

A seminarium.

Sokat beszéltek a papi nőtlenség s a szerzetesek eltörléséről, s úgy hiszem, azon okok, melyek Sz. G. polgártársunk által föl voltak hozva, minden józan gondolkodású, s megérett embert meggyőztek, mindazonáltal jól tudom, hogy lesznek obscurantismusszerető emberek, kiknek ezen reform nem igen leendő kedvökre; de azt hiszem, hogy jezsuitaszellemű egyének tekintélye, mostani fölvilágosult 19-dik században, csak szappan buborék, melly ha lég éri, elvész.

A seminariumok ügyéről akarok szólni. Minden évben 200 növendék köldetik szét, hogy taníson, s neveljen! Kik maguk semmit sem tanultak, neveljenek azok, kik jó nevelésben nem részesültek! Logica merre vagy!? vagyha neveltettek is, kérdem hogyan? Korán sem úgy, mint a mostani szükség magával hozza, vagy mint a mostani korszellem igényli, midőn a 19-dik században élünk, hol lelkésznek lenni nem csekély feladat.

Az egyházi rosz nevelésnek kuffeje a seminariumok, mellyek illy állapotban továbbra nem maradhatnak, hanem szükséges egy tökéletes reform.

Elhagyva azt, hogy a tanulmányok minden criticán alóli sehendrian rendszerben adatnak elő, csak néhány házi szabályra terjesztjük ki ezuttal figyelmünket.

A reverenda daróc posztóból, cingulus szörből, s pofoncsapott kalap azért adatik, hogy szokják meg az önmegtágadást, hogy ne látszassunk a korszellem után indulni. (Ezt a korszellemet nálunk genius secularnak nevezik) 19-dik század felvilágosodottjai, tehát az az a jó nevelés? ezt nevezik önök önmegtágadásnak? Csak azt csudálom, hogy ennyi idő óta vörös öveseink észre nem jönnek; de hiába, hiszen azok a haza állapotját, az egyházzal együtt semmire sem veszik, csak ha burnótszelenczékük meg van töltve, s ha fizetésüket huzhatják, panasznak, az ugynevezett szegény legények részéről helye nincsen, mert avval fenyegetik, hogy majd kiteszik szűrüket! Ó! mostani világban illyennel előállni szégyen, gyalázat! vigyázzanak csak vörös öves uraimék, hogy az önök szüre ki ne tévessék, mert az forog kérdésben!

Továbbá, ha magánosan mennének sétálni, anathemizálnának mindjárt, mert megszegték a törvényt, melly azt mondja, hogy csak párosan, többekkel szabad sétálni, s akkor sem úgy mint becsületes emberekhez illő, hanem kullogva, az egyik szegletből a másikba sietve, hogy a harangszót el ne mulasszák, nagyszerű nevelés! Innen megmagyarázható az, hogy midőn ezen vas fegyelem alul kiszabadulnak, szabadságukkal nem tudván élni, kihágásokat követnek el.

Séta alkalomkor, az emberekre nem is mernek nézni, annál kevésbé köszönteni, hisz az aristocrata hátul megy, vigyázva minden szemforgatásra, hogy onnan eltorzított conclusiók s jezsuita physologia által, szegény kispapnak, ki szintugy társa! ártson? mit fognak tenni ezen ifjak, ha majd az ar szőlőjében működni feladatuk leendő, mit tosznek, ha emberre is szabad nézni, ha nem szabad világival társolgni! Soha sem nyerik meg annak bizalmát, mollyre a papnak leginkább szüksége van?

Továbbá kérdem a bejászó öltözet, mit conferál a nevelésre?

Mindent, mit csak tesz, harangszóra tesz; reggel fölkel, imádkozik, tanul, eszik, mulat, este megint lefekszik, ha abban a perczben, hogy szólt a csengetyű, nincs helyén, vagy nem teszi mit ex praescripto kellene tenni, tüstént revoltans, törvénszegő, nem való papnak, nincs vocatioja. Az illy fanaticus emberek, kik annyira megszorítják a fiatal embert, többet ártanak, az egyháznak, mint sem használnak. Ha p. o. pipistakaróját (capucium) feledékenységből föl nem teszi, istent nem hisz! Uraim! illyenféléket czáfalni nem szükséges, mert magában véve már absurdum.

Az előjáróknak vakon engedelmeskedni kell, az okát kérdeni, eretnokség! mert az előjárók

csalhatatlanak. O boldog-együgyűség, hol még 19-dik században illy jezsuiticus szellem uralg!

S még többet tudnék fölhozni a seminariumi életéről, de föl hagyok vele, majd adandó alkalommal. Itt csak azt jegyzem meg, hogy ez nem nevelés, de mechanismus, így csak gépeket lehet az egyháznak s hazának nevelni, millyenekre szükség nincs, nem pedig mint illik, hasznos polgárokat, ezen nevelésnek csak az a következménye, hogy csak képmutatókat, a. a. a. hypocritákat, nem pedig egyházi személyeket lehet nevelni.

Uraim! óbredjünk, s nyujtsunk segéd kezünket ezen ifjaknak, higgyék el polgártársaim! sok becsületes s eszes ifjútönré tétetik ötten örökre. Élvezék ők is a szabadságot, mert a zsarnokságnak kora lejárt. Ezt kívánja az egyház, mellynek érdekében fekszik, továbbá is e hazán fön maradni, ezt kívánja a haza, melly joggal követelheti, hogy jól nevelt férfiak lépjenek a lelkészeti pályára, kik képcsek az erényt s vallást megmenteni. —

Azért újra ismétlem, a seminariumokat reformálni szükséges. Cs.

A Punch — angol gunyoros lap — ből következő közlünk:

Az ember új jogai Ledru-Rollintól.

Személyes jogok. 1. Mindenkinek szabad azt tenni, mit Ledru-Rollin és pártja megenged. 2. mindenkinek megengedtetik azt megadni, mit Ledru-Rollin és pártja kíván. 3. Mindenkinek van joga azt választani, kit Ledru-Rollin és pártja kítűz. —

Tulajdoni jog. 1. A munkások díja legyen egyenlő. 2. A vagyonosak tulajdoná legyen Ledru-Rollin és pártjának rendelkezése alatt.

Sajtójog. A lapoknak nádent szabad mondani, mi Ledru-Rollin és pártja dicséretére van.

(1)

A napokban kapható lesz
korszerű röpirat

„Nem kell Szerzetes rend többé“

Irta Hammer Dáni.

(20)

(1)

Nyári lakok.

Kilencz szobával, két konyhával istálló és kocsiszinnel, egészben vagy részletesen kiadandók Budán Krisztinaváros kék golyóúczában 286 sz.

(21)

Megjelenik e lap **minden nap este.** Előfizethetni e lapra Pesten a Beimel-féle nyomdában (Al-Dunator Piaristák épülete) és Emich Gusztáv könyvkereskedésében. — A vidéken a postahivataloknál. **EGYES SZÁM ÁRA 3 kr. pp.**